

Toelichting

In het juni 2014 nummer van Voeksnieuws verscheen deel 1 van het artikel 'Pensioenontwikkelingen in vogelvlucht.' In Deel 2 zal het wetsvoorstel tot wijziging van de Pensioenwet worden behandeld. De indiening van dat wetsvoorstel is echter vertraagd. Daardoor kon dit Deel 2 niet in dit nummer van Voeksnieuws worden opgenomen. Dat houdt U tegoeed. Nu eerst een profielschets van de KNVG.

Belangenbehartiging: een belangrijk rol voor de KNVG.

In september 2012 heeft Voeks besloten lid te worden van de – kort daarvoor - opgerichte Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden (KNVG). Oud-deelnemers in de Stichting Gepensioneerden PUSH (Philips, Unilever, Shell en Hoogovens) hebben bij die oprichting een belangrijke rol gespeeld; de KNVG is echter geen voortzetting van 'PUSH' onder een andere naam. Bij PUSH stond informatie uitwisseling op de voorgrond en belangenbehartiging op de tweede plaats. Bij de vele malen grotere KNVG (40 aangesloten ledenverenigingen met ongeveer 100.000 leden) staat belangenbehartiging van gepensioneerden op de voorgrond. De KNVG (onder voorzitterschap van Martin van Rooijen, ex Shell employee) voorziet daarmee in een opmerkelijke leemte: anders dan bij werknemers, werkgevers en pensioenfondsen beschikten gepensioneerden niet over een eigen, zelfstandige organisatie met een eigen bureau en 'centre of expertise', dat zich de behartiging van belangen van gepensioneerden ten doel stelt. De eerste twee jaren na haar oprichting is binnen de KNVG daarom niet alleen veel tijd besteed aan de opbouw van de organisatie, maar ook aan de erkenning van de representatieve rol van de KNVG tussen de andere spelers die traditioneel een rol spelen in de Nederlandse pensioenwereld. Die erkenning was nodig: ook gepensioneerden moesten zich een plaats verwerven aan de tafel, waaraan de staatssecretaris van SZW ('Sociale Zaken en Werkgelegenheid') en ambtenaren werkzaam bij SZW overleg voeren met vertegenwoordigers van de andere belangengroeperingen. Gepensioneerden onderschatten soms de noodzaak van een eigen organisatie voor de behartiging van hun belangen; zij gaan er te snel van uit dat hun rechtspositie contractueel en wettelijk vaststaat en dat die onveranderlijk is. De Hoge Raad heeft echter onlangs ten principale vastgesteld dat dit niet het geval is; wat dit precies zal betekenen voor de praktijk is nog niet duidelijk. Maar ook nieuwe wetgeving kan leiden tot aantasting van die rechtspositie. Dit was het geval bij voorstellen, die staatssecretaris Klijnsma tijdens het zomerreces van de Tweede Kamer in 2013 voor kennisgeving en commentaar op het internet plaatste. Belangenbehartigers hebben zich daar eendrachtig tegen verzet in een gezamenlijke verklaring (waarover later iets meer), waarbij de KNVG een belangrijke rol heeft gespeeld. De veelkleurige kop van deze verklaring staat hierboven afgebeeld. Deze gezamenlijke verklaring was reden voor de staatssecretaris om haar voorstel in te trekken.

Pensioenen zijn het belangrijkste aandachtsgebied voor de KNVG, maar ook de zorg komt regelmatig aan de orde. Ongetwijfeld zal in de komende maanden ook de vermeerdering van de belastingdruk voor gepensioneerden de nodige aandacht krijgen. Het is een breed gebied, waarop de KNVG haar stem wil laten horen. Het werk daarvoor wordt gedaan door een kring van ervaren gepensioneerden, hetzij als actuaris, bankier, politicus, PR deskundige, fiscalist, jurist, HR deskundige, etc. Vaak hebben zij ervaring opgedaan als bestuurder van een fonds, of als lid van een Deelnemersraad of Verantwoordingsorgaan, dan wel door deelname aan een Commissie of Raad van Toezicht bij een pensioenfonds. Binnen de KNVG besteden zij op

basis van vrijwilligheid veel tijd aan deze gezamenlijke belangenbehartiging. Daarnaast wordt ruimte vrijgemaakt voor raadgeving, indien een lid vereniging een algemeen advies nodig heeft. Gezien het vele werk is het van belang dat de ledenverenigingen van de KNVG bereid blijven in eigen kring te zoeken naar deskundige en geschikte mensen om dit werk te blijven voortzetten. Belangenbehartiging is een continu proces: het volgen van het 'pensioendebat' zowel tussen belangenbehartigers, maar ook in de politiek en in de media; het bestuderen en begrijpen van nieuwe wetgeving, het formuleren en uitdragen van standpunten in diverse gremia, in voordrachten, in artikelen en interviews in de media en hopelijk binnenkort ook weer op de eigen website. Wat de website betreft(www.knvg.nl): helaas, maar terecht heeft de bestuurder van de KNVG, die met grote ervaring op communicatie gebied de website had ingericht, afscheid moeten nemen om zijn eervolle en nuttige taak als bestuurder van het pensioenfonds van zijn voormalige werkgever te kunnen vervullen. Dergelijke wisselingen zullen zich blijven voordoen; nieuwe mensen zullen nodig blijven. Het Voeks bestuur is van mening dat deelname als lid van de KNVG al vele vruchten heeft afgeworpen, ook voor de Shell gepensioneerden.

De structuur waarin de werkzaamheden worden verricht is vrij informeel. Naast een bestuur dat de vele contacten onderhoudt en de grote lijnen uitzet, waarover het in 4 jaarlijkse algemene ledenvergaderingen rapporteert, functioneert een pensioencommissie van ongeveer 15 man als 'centre of expertise'. Deze PC bereidt standpunten voor, vergezelt leden van het bestuur naar politici, bestudeert gezamenlijke standpunten met andere belangenbehartigers en , last but not least , geeft desgevraagd advies aan ledenverenigingen. De KNVG en de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden.(NVOG) hebben hun pensioencommissies samengevoegd, waardoor het mogelijk is geworden de werkterreinen te verdelen in kleinere groepjes.(De NVOG maakt deel uit van de CSO als koepel van ouderen organisaties.) Zo is er een groep die zich in het bijzonder verdiept in het Financieel Toetsings Kader, een ander in ontwikkelingen in Europa, weer een ander in 'governance en communicatie', etc. Leden van het bestuur en van de PC zijn ook welkom op de regionale bijeenkomsten, waarin ledenverenigingen uit een regio bijeenkomen om algemene ontwikkelingen te bespreken, maar ook om eigen ervaringen uit te wisselen.

Tot slot nog iets over de belangenbehartigers, waarvan u de veelkleurige namen hierboven aantreft in de kop van de gezamenlijke verklaring van 12 september 2013, die ook door de KNVG is ondertekend. Een oude bekende is de Stichting van de Arbeid ('STAR'); die Stichting is het orgaan waarin VNO/NCW en FNV overleg voeren over de belangen van de werkgevers en werknemers als partijen bij het pensioencontract. In het spel rond het 'polderoverleg' worden ze ook wel de 'sociale partners' genoemd. De KNVG is nu al een regelmatige gesprekspartner aan de onderhandelingstafel van de Stichting van de Arbeid. Een andere sleutelrol is weggelegd voor de Pensioenfederatie; zij vertegenwoordigt de pensioenfondsen als uitvoerders van het pensioencontract. De zakelijke contacten met de federatie zijn goed, zij het dat de federatie zich wel eens laat verleiden tot een suggestie als zouden gepensioneerden (in het Verantwoordingsorgaan) niet evenwichtig zijn bij de weging van diverse belangen. Gelukkig hebben op een 'public hearing' in de Tweede Kamer de aanwezige besturen van pensioenfondsen dat categorisch tegengesproken. De STAR en de Pensioenfederatie zijn de invloedrijkste spelers op het veld; zij zijn goed ingevoerd bij de overheid en zijn gesprekspartners bij de voorbereiding en invoering van de meeste voorstellen tot nieuwe pensioenwetgeving.

Nieuw in de pensioenwereld zijn 'de jongeren'; zij manifesteren zich veel duidelijker in de pensioenwereld dan voorheen en in de partijpolitiek bestaat kennelijk ook een streven om hen 'bij de les te houden.' Bestaat er zoiets als een politiek schuldgevoel jegens de jongeren: zij hebben immers groot nadeel ondervonden van het gebrek aan toezicht op de woekerpolissen, op de veel te hoge hypotheek, die zijn verschaft en nu ook nog van de werkloosheid, die vooral onder jongeren bijzonder groot is. Bovendien koesteren jongere werknemers als grief jegens hun oudere collega werknemers (dus niet jegens gepensioneerden!) dat zij relatief te veel pensioenpremie betalen. De KNVG heeft als regel goede contacten met deze jongere groeperingen. De FNV en CNV jongeren zijn medeondertekenaars van de brief aan staatssecretaris Klijnsma; een bewijs dat gepensioneerden en jongeren in beginsel eenzelfde belang hebben bij een robuust pensioenstelsel. U ziet in het kleurrijke gezelschap ook de organisaties van 'ouderen'; bij hen is deskundigheid aanwezig, maar zij hebben die niet in die mate ingezet voor een zelfstandige belangenbehartiging als bij de KNVG het geval is.

Al deze belangenbehartigers kwamen in hun verklaring van 12 september 2013 tot de conclusie dat de voorstellen van staatssecretaris Klijnsma niet aanvaardbaar zijn. In de kern stelde zij een nieuw pensioencontract voor waarin jaarlijkse indexatie in beginsel verplicht was, buffers niet nodig waren, maar alle deelnemers collectief afstand moesten doen van hun pensioenaanspraken in ruil voor 'voorwaardelijke aanspraken.' Los van de grote inhoudelijke bezwaren tegen dit voorstel, is ook als argument daartegen naar voren gebracht dat dit contract niet goed kan worden uitgelegd aan de deelnemers. Het wensenpakket dat de ondertekenaars in hun gezamenlijke verklaring hebben opgenomen, zal hopelijk duidelijk maken dat de wetgever geen extreme standpunten moet innemen. De ervaring van de laatste 7 jaar heeft geleerd dat niet alle wijzigingen ook verbeteringen zijn.

Voeks Pensioencommissie.

José Ouwerkerk (Voorzitter Pensioencommissie KNVG)

Willem van den Boom (Secretaris KNVG Regio West)